

MOTORINĖS TRANSPORTO PRIEMONĖS VALDYMO ĮGŪDŽIŲ IR GEBĖJIMŲ VERTINIMO KRITERIJŲ BEI METODŲ APRAŠAS

I. VERTINIMO KRITERIJAI

1. Motorinės transporto priemonės (toliau – transporto priemonė) valdymo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo kriterijai ir metodai, taikomi valstybės įmonėje „Regitra“ (toliau – VĮ „Regitra“) egzaminuojant asmenis, siekiančius gauti vairuotojo pažymėjimą arba jį susigrąžinti, jei specialioji teisė vairuoti transporto priemones atimta metams ar ilgesniam laikui (toliau – egzaminuojamasis).

2. Egzaminuojamojo įgūdžiai ir gebėjimai vairuojant transporto priemonę vertinami pagal tai, ar jis sugeba, atsižvelgdamas į **pasirinktos kategorijos transporto priemonės konstrukcinius ir vairavimo ypatumus**:

2.1. **Patikrinimas prieš važiavimą:** atsakyti į tris atsitiktinumo principu parinktus ir egzaminuojamųjų įgūdžius ir gebėjimus vertinti įgalioto VĮ „Regitra“ darbuotojo (toliau – egzaminuotojas) užduotus patikrinimo prieš važiavimą [klausimus](#) (1 priedas) bei pasirengti važiuoti saugiai:

2.1.1. sureguliuoti vairuotojo sėdynę taip, kad galėtų efektyviai naudotis valdymo įtaisais ir valdyti transporto priemonę:

2.1.1.1. kojos nesuglaustos, dešine koja gali valdyti stabdžių paminą;

2.1.1.2. sėdynės pagrindas palaiko kojas, kaire koja gali iki galo nuspausti sankabos paminą;

2.1.1.3. paminas nuspaudus iki galo, kojų keliai truputį sulenkti ir visiškai neišsitiesia;

2.1.1.4. visiškai apsukti vairą, kai rankos per alkūnes šiek tiek sulenktos, o pečiai atremti į sėdynės atlošą;

2.1.1.5. atramos galvai padėtis atitinka galvos aukštį ir yra maždaug ties ausų viršumi;

2.1.1.6. sėdynės pagrindo aukštis ir atlošo padėtis tinka vairuotojui;

2.1.1.7. vairo padėtis tinka vairuotojui, netrukdo valdyti svirtis, jungiklius ir matyti kontrolės prietaisus, nekliudo kojoms;

2.1.2. sureguliuoti veidrodžius taip, kad per juos galėtų matyti kiek įmanoma daugiau:

2.1.2.1. vidinio užpakalinio vaizdo veidrodžio viduryje – galinis langas;

2.1.2.2. šoniniuose užpakalinio vaizdo veidrodžiuose – nedidelė automobilio šono dalis ir perspektyvinis kelio vaizdas.

2.2. **Papildomi valdymo įtaisai:** sureguliuoti ir naudoti visais papildomais transporto priemonės valdymo įtaisais, kiek to reikia saugiam vairavimui užtikrinti:

2.2.1. įsitikinti, kad automobilio durys uždarytos;

2.2.2. užsisėgti ir sureguliuoti saugos diržą taip, kad:

2.2.2.1. apatinė jo dalis juostų kūną žemiau pilvo (per klubus);

2.2.2.2. jis nebūtų susisukęs;

2.2.2.3. saugos diržas tolygiai juostų kūną – tarp diržo ir kūno nebūtų pašalinių daiktų;

2.2.2.4. viršutinis diržo tvirtinimo taškas atitiktų vairuotojo peties aukštį (jei įmanoma);

2.2.3. atrakinti vairo užraktą;

2.2.4. vesti variklį transporto priemonei tinkamiausiu būdu, kad variklis užsivestų ir veiktų, o transporto priemonė nejudėtų;

2.2.5. žino, ką daryti, jei variklis neužsivedė arba užgeso;

2.2.6. užvedęs variklį, patikrinti matavimo prietaisų ir įspėjamųjų signalų rodmenis:

2.2.6.1. žino, ką daryti, jei įspėjamasis signalas laiku neišsijungia;

2.2.6.2. žino, ką daryti, jei matavimo prietaisai rodo, kad yra problema;

2.2.7. važiuojant reaguoti į matavimo prietaisų ir įspėjamųjų signalų rodmenis:

2.2.7.1. žino, ką daryti, kai įsijungia įspėjamasis signalas ar matavimo prietaisai rodo, kad yra problema;

2.2.7.2. sureaguoja mažiau kaip per 30 sekundžių;

2.2.8. surasti ir, kai reikia, naudoti žibintų, posūkio signalo rodyklių, garso signalo ir avarinės šviesos signalizacijos, valytuvų, ventiliacijos, priekinio stiklo apipūtiklio, klimato kontrolės, šoninio lango jungiklius ir kitus valdymo įtaisus;

2.2.9. užgesinti variklį transporto priemonei tinkamu būdu prieš išlipant iš (nulipant nuo) jos;

2.2.10. patikrinti, ar paliekamos stovėti transporto priemonės:

2.2.10.1. degimas išjungtas;

2.2.10.2. langai uždaryti;

2.2.10.3. raktas ištrauktas;

2.2.10.4. visos durys užrakintos.

2.3. **Sankabos valdymas:** valdyti sankabą važiavimo sąlygas atitinkančiu būdu, kuris užtikrintų sklاندų pavaru perjungimą ir galios perdavimą varantiems ratams, be reikalo neužgesinti variklio:

2.3.1. jungdamas (įjungdamas, perjungdamas ar išjungdamas) pavaras iki galo nuspausti sankabos paminą (svirtį) ir ją valdyti;

2.3.2. vengti važiuoti nevisiškai įjungus sankabą, nenukėlus kojos (rankos) nuo sankabos paminos (svirties) ar važiuoti savirieda. Koją (ranką) neturi būti atremtos į sankabos paminą (svirtį), kai transporto priemonės variklis veikia, **išskyrus atvejus, kai reikia pradėti važiuoti ir vėl sustoti lėtai judančio transporto sraute;**

2.3.3. nukelti koją (ranką) nuo sankabos paminos (svirties), **išskyrus tuos atvejus, kai jungia pavaras, sustoja, manevruoja mažu greičiu ir dėl to reikia važiuoti nevisiškai įjungus sankabą,** padėjus koją (ranką) ant sankabos paminos (svirties) ar važiuojant savirieda;

2.3.4. **stabdydamas nuspausti stabdžių paminą anksčiau, nei išjungia sankabą,** kad išvengtų saviriedos. Tai nėra būtina pradedant važiuoti ir vėl sustojant lėtai judančio transporto sraute ar sustojant įkalnėje;

2.3.5. **išjungti sankabą tik prieš pat transporto priemonei sustojant,** neperjungiant pavaros į žemesnę ir neužgesinant variklio. Egzaminuojamasis turi nukelti koją (ranką) nuo sankabos paminos (svirties) sustojęs ir įjungęs neutralią pavarą;

2.3.6. sklاندžiai pajudėti iš vietos taip, kad transporto priemonė netrūkčiotų. Padaręs klaidą, ištaisyti ją nedelsdamas, kad padaryta klaida neįtakotų kitų vairavimo elementų;

2.3.7. jei reikia, nuspausti sankabos paminą du kartus (C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E ir DE kategorijos).

2.4. **Akceleratoriaus valdymas:** sklاندžiai valdyti akceleratoriaus paminą arba motociklo kuro padavimo reguliatorių (droselį):

2.4.1. keisdamas greitį, sklاندžiai judinti akceleratoriaus paminą arba motociklo kuro padavimo reguliatorių (droselį). Naudoti akceleratorių, kai transporto priemonė juda nedaug;

2.4.2. naudoti akceleratorių pastoviam greičiui išlaikyti;

2.4.3. važiuojant įkalne daugiau naudoti akceleratorių, o ne pavaras, kad būtų išlaikytas pastovus greitis;

2.4.4. išlaiko pastovų greitį, per daug neakceleruoja važiuodamas išlanka (posūkiu ar vingiu);

2.4.5. **akceleruoti tik išvažiuojant iš išlankos (posūkio ar vingio)**, atsižvelgiant į tai, kaip važiavimo trajektorija grąžinama į tiesę;

2.4.6. važiuodamas transporto priemone su automatine pavarų dėže išlanka ir slidžiu keliu, valdyti akceleratoriaus paminą švelniai, kad žemesnė pavara įsijungtų šiek tiek anksčiau, nei to reikės: prieš išlanką ar slidesnės nei prieš tai buvusios kelio dangos ruožą;

2.4.7. valdyti akceleratorių įvertinus važiavimo krypties, greičio, kelio dangos ir profilio pasikeitimus taip, kad keleiviai netrūkčiotų, padangos nespiegtų ir neprarastų sukibimo su kelio danga;

2.4.8. **baigdamas perjungti pavarą, suderinti variklio sūkius su važiavimo greičiu.**

2.5. **Pavaros pasirinkimas:** tinkamai pasirinkti ir naudotis visomis pavaromis pagal transporto priemonės greitį ir jos techninius duomenis bei eismo sąlygas:

2.5.1. įsitikinti, kad pasirinkta pavara leis pajudėti iš vietos reikiama kryptimi neperkraunant variklio;

2.5.2. perjungti pavaras sklandžiai, kad keleiviai netrūkčiotų;

2.5.3. **įjungti (perjungti) pavarą per tris sekundes** ar greičiau (laikas nuo sankabos paminos nuspaudimo pradžios iki jos atleidimo);

2.5.4. pasirinkti greitį ir vairavimo sąlygas atitinkančią pavarą, kad transporto priemonė nepradėtų slysti, variklis nebūtų perkrautas arba nedirbtų per dideliais sūkais;

2.5.5. perjungti pavarą šiek tiek anksčiau, nei to reikės (kaip prieš nusileidimą stačia nuokalne);

2.5.6. **pasirinkti tinkamą pavarą** (jei reikia) prieš:

2.5.6.1. **įvažiuojant į kelio ruožą, kuriame reikia sulėtinti greitį ar sustoti** (sankryžos, geležinkelio pervažos, pėsčiųjų perėjos, gyvenamosios zonos arba zonos, kur gali būti pėsčiųjų, dviratinių bei paliktų stovėti transporto priemonių);

2.5.6.2. pasukant sankryžoje ar į įvažiavimą į šalia kelio esančią teritoriją;

2.5.6.3. lenkiant;

2.5.7. **perjungti pavaras iš esmės tik tada, kai automobilis važiuoja tiesiai**, t. y. atleisti sankabos paminą, kol transporto priemonė važiuoja tiesiai, nes pavaros perjungimas nebaigtas, kol iki galo neatleista sankabos pamina;

2.5.8. **neperjungti pavarų važiuojant sankryžoje ar išlankoje, jei suka vairą. Perjungti pavaras išlankoje / sankryžoje galima tik tada, jei tuo pačiu metu nesukamas vairas ir jei pavaros perjungimas netrukdo transporto priemonei judėti tolygiai;**

2.5.9. važiuojant nuokalne pasirinkti tinkamą pavarą, kuria važiuojant variklis padėtų stabdyti (jeigu būtina) ir stabdžiai nebūtų per daug ar per ilgai naudojami;

2.5.10. pasirinkti pavarą, kuri leidžia palikti transporto priemonę stovėti saugiai:

2.5.10.1. transporto priemonėje su mechanine pavarų dėže įjungta pirmoji pavana, jei transporto priemonė stovi lygioje vietoje arba įkalnėje, arba atbulinės eigos pavana, jei transporto priemonė stovi nuokalnėje;

2.5.10.2. transporto priemonėje su automatine pavarų dėže pavarų selektorius yra „Park“ pozicijoje.

2.6. **Vairo valdymas:** valdyti vairą saugiai ir nenukrypstant laikytis pasirinktos trajektorijos visomis eismo sąlygomis. Sukti vairą tinkamu būdu:

2.6.1. atliekant manevrą įsitikinti, kad transporto priemonė juda tinkama kryptimi;

2.6.2. išlaikyti tikslią trajektoriją važiuojant tiesiai, išlanka arba išvažiuojant iš jos;

2.6.3. nesugriebti vairo per standžiai;

2.6.4. **laikyti vairą abiem rankomis**, jei nesinaudoja kitais valdymo įtaisais;

2.6.5. sukti vairą sklandžiai, kad transporto priemonė važiuotų tiksliai ten, kur reikia;

2.6.6. sugebėti pasukti vairą dar labiau, jei to reikia;

2.6.7. **važiuojant tiesiai, vairą laikyti suėmus už apvado išorės taip, kad delnai rodytų „be dešimt dvi“ arba „be penkiolikos trys“**, jei vairą įsivaizduoti kaip laikrodžio ciferblatą;

2.6.8. jei, grąžindamas važiavimo trajektoriją į tiesę, leidžia vairui slysti tarp pirštų, transporto priemonė turi važiuoti tinkama trajektorija;

2.6.9. patikrinti, ar paliekamos stovėti transporto priemonės priekiniai ratai tinkamai pasukti į šaligatvio kraštą (bortelį) ar kelkraštį.

2.7. **Stabdymas:**

- 2.7.1. sustabdyti ir išlaikyti vietoje transporto priemonę darbinio stabdžiu:
- 2.7.1.1. neįtempdamas (neperkraudamas) jokių transporto priemonės mechaninių dalių;
 - 2.7.1.2. taip, kad transporto priemonė ir keleiviai netrūkčiotų;
 - 2.7.1.3. saugiai, veikiant varikliui;
 - 2.7.1.4. **išlaikyti transporto priemonę vietoje, kol bus įjungta pavara;**
- 2.7.2. naudoti stabdžius eismo situaciją atitinkančiu būdu:
- 2.7.2.1. transporto priemonės greičiui sulėtinti;
 - 2.7.2.2. **naudoti stabdžius, kai transporto priemonė važiuoja tiesiai;**
 - 2.7.2.3. pasirinkti tinkamiausią stabdyti kelio paviršiaus dalį;
 - 2.7.2.4. **važiuodamas nuokalne stabdyti ir varikliu;**
 - 2.7.2.5. taip, **kad transporto priemonė neslystų;**
 - 2.7.2.6. keisti stabdžių paminos spaudimą, atsižvelgiant į kelio paviršiaus išilginio profilio pasikeitimus;
 - 2.7.2.7. **prieš įjungiant žemesnę pavarą sulėtinti greitį stabdžiais;**
 - 2.7.2.8. prieš išlanką šiek tiek atleisti stabdžių paminą, kad padidintų vairo įtaką. Prieš išlanką (posūkį ar vingį) stabdoma stipriau, o prieš pradedant sukti vairą stabdžių pamina šiek tiek atleidžiama, kad būtų pakankamas padangos sukibimas su kelio danga;
 - 2.7.2.9. **keisti stabdžių paminos spaudimą tol, kol transporto priemonė visiškai sustoja;**
 - 2.7.2.10. **sustabdyti transporto priemonę kuo arčiau pasirinktos vietos (ne didesniu kaip 1 metro atstumu);**
- 2.7.3. stabdyti transporto priemonę sklandžiai ir palaipsniui:
- 2.7.3.1. iš pradžių stabdyti švelniai, paskui sklandžiai keisti spaudimą atsižvelgiant į tai, kaip transporto priemonė lėtėja. Prieš sustojant šiek tiek sumažinti spaudimą, kad būtų išvengta keleivių trūkčiojimo, paskui palengva vėl jį padidinti;
 - 2.7.3.2. **valdyti stabdžių paminą dešine koja;**
- 2.7.4. saugiai sustoti atliekant įsibėgėjimo ir tikslaus sustojimo nurodytoje vietoje manevrą;

2.7.5. vairuojant motociklą, naudoti priekinius ir užpakalinius stabdžius lėtinant greitį ir sustojant (važiuojant labai lėtai gali būti naudojamas tik užpakalinis stabdys stabilumui padidinti):

2.7.6. **stovėjimo stabdį naudoti, kai transporto priemonė nejuda:**

2.7.6.1. jei palieka ją stovėti arba jei neketina pradėti važiuoti nedelsiant;

2.7.6.2. jei reikia pajudėti iš vietos sustojus įkalnėje. **Stovėjimo stabdžio naudoti nereikia, jei galima sklandžiai pajudėti iš vietos ir be jo;**

2.7.6.3. patikrinti, ar stovėjimo stabdys laiko transporto priemonę;

2.7.7. sklandžiai pajudėti iš vietos įkalnėje ar nuokalnėje:

2.7.7.1. taip, kad transporto priemonė nepariedėtų priešinga, nei numatyta važiuoti, kryptimi;

2.7.7.2. įsitikinti, kad stovėjimo stabdys visiškai atleistas (išjungtas).

2.7.8. 2.7.2.3, 2.7.2.6, 2.7.2.9 ir 2.7.3.1 punktuose aprašyti veiksmai neturi būti vertinami tais atvejais, kai egzaminuojamasis stabdo staigiai, bet visiškai kontroliuoja situaciją, kad išvengtų pavojaus, kuris nuo jo nepriklauso.

2.8. **Padėties pasirinkimas važiuojamojoje dalyje:**

2.8.1. transporto priemone važiuojamojoje dalyje užimti tokią padėtį, kuri būtų saugi:

2.8.1.1. paliktą stovėti saugiai kitų automobilių atžvilgiu, **bent jau 1,5 m atstumu iš šono**, kad automobilio durys galėtų atsidaryti;

2.8.1.2. besikartojančių pavojų (tokių, kaip įvažiavimai į šalia kelio esančias teritorijas) iš abiejų kelio pusių atžvilgiu;

2.8.1.3. transporto priemonių, artėjančių kertamais keliais, atžvilgiu;

2.8.2. jeigu tai saugu ir neprieštarauja Kelių eismo taisyklėms, pasirinkti tokią transporto priemonės padėtį, kad galėtų matyti kuo daugiau ir kad kiti eismo dalyviai galėtų jį matyti kuo geriau:

2.8.2.1. atsilikti nuo stambiagabaritės transporto priemonės, kad matytų daugiau kelio priekyje;

2.8.2.2. artėdamas prie blogai apžvelgiamos sankryžos, pasitraukti prie važiuojamosios dalies vidurio, kad matytų kuo toliau už posūkių;

2.8.3. **pasirinkti tokią transporto priemonės padėtį, kad būtų kuo toliau nuo pavojingų daiktų:**

2.8.3.1. **pasitraukti kuo dešiniau artėjant prie įkalnės viršūnės** arba **arčiau kelio vidurio, važiuojant pro paliktas stovėti transporto priemonės;**

2.8.3.2. važiuoti taip, kad tarpas tarp egzaminuojamojo vairuojamos transporto priemonės ir kito eismo dalyvio būtų kuo didesnis.

2.9. **Padėties pasirinkimas manevruojant:**

2.9.1. pasirinkti ir išlaikyti tinkamą padėtį, atliekant specialiuosius važiavimo atbuline eiga manevrus, aprašytus 2 priede:

2.9.1.1. pradėti manevrą iš tokios padėties, kad kuo mažiau kartų būtų keičiama judėjimo kryptis;

2.9.1.2. pastatyti transporto priemonę į laikino stovėjimo vietą kuo tiksliau;

2.9.1.3. **neatsiremti ir neužvažiuoti ant šaligatvio krašto;**

2.9.2. atlikti manevrus tik tada, kai kiti eismo dalyviai supranta jo ketinimus;

2.9.3. manevruodamas be reikalo neblokuoti transporto srauto ir neužkirsti kelio kitiems eismo dalyviams, jei galima to išvengti;

2.9.4. pradėti ir pabaigti manevrus sklandžiai ir tolygiai;

2.9.5. kai egzaminuojamasis atlieka specialiuosius važiavimo manevrus, vertinami ir kiti egzaminuojamojo įgūdžiai ir gebėjimai.

2.10. **Padėties pasirinkimas sukant į dešinę:** įvairiose posūkių į dešinę situacijose pasirinkti ir išlaikyti tinkamą padėtį privažiuojant, sukant ir išvažiuojant iš posūkio.

2.11. **Padėties pasirinkimas sukant į kairę:** įvairiose posūkių į kairę situacijose pasirinkti ir išlaikyti tinkamą padėtį privažiuojant, sukant ir išvažiuojant iš posūkio.

2.12. **Situacijos stebėjimas ir žvalgymasis:** žvalgytis, stebėti ir kontroliuoti eismo aplinką visomis kryptimis, kiek to reikia saugiam vairavimui užtikrinti:

2.12.1. patikrinti per užpakalinio vaizdo veidrodžius nematomą kelio dalį, **pasukti galvą per atitinkamą petį** prieš:

2.12.1.1. pradedant važiuoti;

2.12.1.2. pakeičiant važiavimo kryptį ar pasukant, kai transporto priemonė pasislenka į šoną per jos plotį ar daugiau;

2.12.2. įsitikinti, kad manevras bus atliktas saugiai:

2.12.2.1. apžvelgti visą plotą, kuriame transporto priemonė važiuos atliekant manevrą. Paskui patikrinti, ar saugu važiuoti pasirinkta kryptimi;

2.12.2.2. manevruojant žvalgytis ir stebėti situaciją daugiau nei viena kryptimi, bet žiūrėti tinkama kryptimi tinkamu laiku;

2.12.3. stebėti tuo pat metu įvairiomis kryptimis judančius kitus eismo dalyvius.

2.13. **Veidrodžių naudojimas**: naudotis užpakalinio vaizdo veidrodžiais kaip neatsiejama transporto priemonės valdymo sistemos dalimi, vertinant bet kokią esamą ar galimą pavojų.:

2.13.1. pažiūrėti į užpakalinio vaizdo veidrodžius prieš:

2.13.1.1. pradedant važiuoti;

2.13.1.2. pakeičiant važiavimo kryptį ar pasukant, kai transporto priemonė pasislenka į šoną per jos plotį ar daugiau;

2.13.1.3. įvažiuojant į kelio ruožą, kuriame reikia sulėtinti greitį ar sustoti (sankryžos, geležinkelio pervažos, pėsčiųjų perėjos, gyvenamosios zonos ir zonos, kur gali būti pėsčiųjų, dviratinių bei paliktų stovėti transporto priemonių);

2.13.1.4. **sulėtinant greitį, stabdant (maždaug prieš 3 sekundes) ir pradėjus stabdyti (maždaug po 1 sekundės)**;

2.13.1.5. pasukant sankryžoje ar įvažiuojant į šalia kelio esančią teritoriją;

2.13.1.6. įvažiuojant į kelio vingį gyvenvietėje;

2.13.1.7. lenkiant;

2.13.2. naudotis veidrodžiais, kai to reikia, bet nereguliuoti jų manevruojant.

2.14. **Ispėjamųjų signalų naudojimas**: laiku parodyti atitinkamos krypties posūkio signalą, kad aiškiai **įspėtų kitus eismo dalyvius ir jų neklaidintų**, taip pat laiku jį baigti rodyti:

2.14.1. iš anksto (**likus ne mažiau kaip 30 metrų iki manevro pradžios**) įjungti atitinkamo posūkio šviesos signalą prieš:

2.14.1.1. keičiant važiavimo kryptį ar **pasukus, kai transporto priemonė pasislenka į šoną per jos plotį ar daugiau**;

2.14.1.2. pasukant sankryžoje ar įvažiuojant į šalia kelio esančią teritoriją;

2.14.1.3. pradedant manevrą;

2.14.2. rodyti posūkio signalą:

2.14.2.1. bent jau **5 sekundes prieš pradėdant važiuoti**;

2.14.2.2. iki manevras bus baigtas;

2.14.3. **išjungti posūkio signalą ne vėliau, nei jis išsijungia tris kartus po manevro.**

2.15. **Eismo pavojų įvertinimas:**

2.15.1. laiku (turėdamas laiko stabdyti, greitėti ar sklandžiai pasitraukti į kitą kelio dalį, kad išvengtų susidūrimo), nepažeisdamas Kelių eismo taisyklių reikalavimų ir su deramu atsargumu reaguoti į:

2.15.1.1. transporto priemonės, važiuojančios ta pačia kryptimi įvairiais greičiais;

2.15.1.2. ypatingus atvejus: specialiąsias transporto priemones, kliūtis, kelio remonto darbu vietas, didelius kelio dangos pasikeitimus, siaurius tiltus, gyvūnus;

2.15.1.3. **pėsčiuosius**: vaikstančius tarp ar šalia paliktų automobilių, einančius pėsčiųjų taku ar stovinčius skiriamojame juostoje (ant saugumo salelės), važiuojančius neįgaliųjų vežimėliais, riedučiais, riedlente, einančius keliu ar per sankryžą;

2.15.1.4. lėtaeiges transporto priemones: dviratininkus, mopedų vairuotojus, traktorius ar kitas savaeiges mašinas;

2.15.1.5 vietas, kur gali susikirsti keliai su kitais eismo dalyviais: blogai apžvelgiamos sankryžos, pėstieji, dviratininkai, užstojančios vaizdą transporto priemonės;

2.15.1.6. nukreipti žvilgsnį į tai, kas gali kelti ar kelia pavojų ir **imtis išvengiamųjų veiksmų**;

2.15.2. vertinant šį veiksma, turi būti atsižvelgta į transporto priemonės greitį, bet kokį egzaminuojamojo išvengiamąjį veiksma ir situacijos pavojingumą.

2.16. **Sprendimų priėmimas:**

2.16.1. tinkamai vadovautis važiavimo pirmumo taisyklėmis; įvertinti eismo situaciją ir, nepriklausomai nuo to, ar ji aprašyta Kelių eismo taisyklėse, nepažeisdamas Kelių eismo taisyklių reikalavimų vairuoti efektyviai:

2.16.1.1. kartu su kitomis transporto priemonėmis, važiuojančiomis ta pačia kryptimi, kai nėra reikalo nuolat koreguoti tarpą iki kitų transporto priemonių, važiuojančių tuo pačiu greičiu;

2.16.1.2. nedaug besikeičiančiomis eismo sąlygomis, kai dauguma transporto priemonių juda ta pačia kryptimi ir tuo pačiu greičiu, kai nereikia priimti sudėtingų sprendimų dėl to, kad gali būti

užkirstas kelias, dėl besikeičiančios kelio paviršiaus būklės, staigių posūkių ar stačių įkalnių / nuokalnių;

2.16.1.3. esant intensyviai eismui, reaguoti į eismo situacijas ir sąlygas;

2.16.1.4. specifiniuose keliuose: greitkeliuose, automagistralėse;

2.16.2. **kuo tiksliau parinkti ir pasinaudoti saugiu tarpu transporto sraute:**

2.16.2.1. važiuojant per sankryžą;

2.16.2.2. persirikiuojant iš vienos eismo juostos į kitą;

2.16.2.3. pradedant važiuoti arba įvažiuojant į kelią;

2.16.2.4. lenkiant;

2.16.3. **daryti tai, ko tikisi kiti eismo dalyviai, kad nepriverstų kitų eismo dalyvių imtis išvengiamųjų veiksmų;**

2.16.4. **planuoti ir laiku priimti teisingą sprendimą, tinkamai įvertinęs greitį ir atstumą iki bet kokio eismo objekto (transporto priemonės ar pėsčiųjų), kad nereikėtų veikti staigiai:**

2.16.4.1. dėl kitų eismo dalyvių veiksmų;

2.16.4.2. dėl to, kad gali būti užkirstas kelias, dėl besikeičiančios kelio paviršiaus būklės, staigių posūkių ar stačių įkalnių / nuokalnių;

2.16.5. **padaręs klaidą ir atsідūręs pavojingoje situacijoje ar pažeidęs Kelių eismo taisyklės ištaisyti klaidą anksčiau, negu ji sudarys problemų;**

2.16.6. **negalėdamas laisvai pravažiuoti, rasti būdą, kaip saugiai ir nepažeidžiant Kelių eismo taisyklių, išvengti problemos;**

2.16.7. **sąveikauti su kitais vairuotojais, t. y. padėti įsilieti į transporto srautą, ypač kai kelias užimtas, persirikiuoti;**

2.16.8. **elgtis tinkamai, jei kiti eismo dalyviai daro kažką, kas gali būti pavojinga;**

2.16.9. **patikrinti, ar palikta stovėti transporto priemonė stovi:**

2.16.9.1. ten, kur tai leidžiama;

2.16.9.2. saugiai (padėtis saugi).

2.17. **Saugaus atstumo pasirinkimas:** vairuoti transporto priemonę taip, kad atstumas iki prieš ir šalia važiuojančių ar stovinčių transporto priemonių (paliktų stovėti transporto priemonių atžvilgiu – bent jau **1,5 m atstumu iš šono**, kad automobilio durys galėtų atsidaryti) būtų saugus, ir sustabdyti ją tinkamoje padėtyje transporto sraute. **Atstumas iki priešais važiuojančios transporto priemonės vertinamas pagal laiką, per kurį transporto priemonė nuvažiuoja šį atstumą.**

2.18. **Greičio pasirinkimas:** greitėti tolygiai, važiuoti eismo situaciją atitinkančiu greičiu ir neviršyti leistino greičio, pasiekti reikiamą greitį, atliekant įsibėgėjimo ir tikslaus sustojimo nurodytoje vietoje manevrą:

2.18.1. kontroliuoti transporto priemonės važiavimo greitį, atlikdamas manevrus:

2.18.1.1. išlaikyti pakankamai lėtą greitį, kad galėtų kompensuoti bet kokią daromą klaidą;

2.18.1.2. transporto priemonė turi judėti tolygiai ir sklandžiai;

2.18.2. pasirinkti tinkamą greitį prieš:

2.18.2.1. jungiant žemesnę pavarą, kad perjungus pavarą transporto priemonė netrūktų arba variklis nedirbtų per dideliais sūkliais;

2.18.2.2. įvažiuojant į kelio ruožą, kuriame reikia sulėtinti greitį ar sustoti (sankryžos, geležinkelio pervažos, pėsčiųjų perėjos, gyvenamosios zonos ir zonos, kur gali būti pėsčiųjų, dviratininkų bei paliktų stovėti transporto priemonių);

2.18.2.3. pasukant sankryžoje ar įvažiuojant į šalia kelio esančią teritoriją;

2.18.2.4. lenkiant;

2.18.3. artėjant prie įkalnės viršūnės, blogai apžvelgiamos sankryžos ar vingio, sulėtina greitį, kol pamatys, kad toliau važiuoti saugu;

2.18.4. pasirinkti važiavimo greitį pagal atstumą, kuriuo kelias matomas priekyje ir iš šonų:

2.18.4.1. blogai apžvelgiamose sankryžose / kelio vingiuose;

2.18.4.2. įkalnės viršuje;

2.18.4.3. važiuojant pro paliktas stovėti transporto priemones;

2.18.4.4. stipriai lyjant, esant dulksnai, migloje, rūke ir dūmuose, sulėtinti greitį, kad galėtų sustoti nuvažiavęs matomą kelio ruožą.

2.19. **Eismo reguliavimo signalų, kelio ženklų ir kelių ženklinimo reikalavimų vykdymas:** vykdyti bet kokį eismo reguliavimo signalo, kelio ženklo ar kelių ženklinimo reikalavimą; sustabdyti transporto priemonę, kaip to reikalauja eismo reguliavimo signalai, kelio ženklai ar kelių ženklinimas, pagal kelio ženklus ir kelių ženklinimą pasirinkti reikiamiems manevrams atlikti tinkamas eismo juostas.

2.20. **Nuoseklumas:**

2.20.1. tinkama seka atlikti veiksmus, kurie sudaro transporto priemonės valdymo sistemą (**trajektorija – veidrodžiai – signalai – greitis – pavaros – veidrodžiai – išvengiamieji veiksmai – greitėjimas**), artėdamas prie bet kokio esamo ar galimo pavojaus;

2.20.2. (BE, C1E, CE, D1E ir DE kategorijos) nuosekliai atlikdamas visus reikiamus veiksmus saugiai atkabinti priekabą, pastatyti vilkiką greta priekabos ir po to važiuoti, kad vėl ją prikabintų, bei parengti transporto priemonių junginį važiuoti.

2.21. **Pusiausvyra ir motociklo valdymas:** išlaikyti motociklo pusiausvyrą ir valdyti jį važiuodamas įvairiu greičiu ir įvairiomis eismo sąlygomis.

2.22. Sėdėseną: važiuoti motociklu sėdint tokioje padėtyje, kuri būtų saugi ir patogi.

II. VERTINIMO METODAI

3. Egzaminuojamojo įgūdžius ir gebėjimus parodo jo veiksmai. Egzamino metu vertinami klaidingi ar netinkami egzaminuojamojo veiksmai skirstomi į kritines klaidas (toliau – KK), nekritines klaidas (toliau – NK) arba specifines pasikartojančias klaidas (toliau – SPK).

4. KK – veiksmas, kuris:

4.1. parodo nederamą egzaminuojamojo įgūdžių / gebėjimų lygį ar nepagarbą / neatsargumą kitų eismo dalyvių atžvilgiu;

4.2. gali kelti arba kelia grėsmę bet kokiam eismo dalyviui, gali trukdyti arba trukdo saugiai valdyti transporto priemonę (toliau – sudaro potencialiai pavojingą situaciją).

5. KK, susijusios su egzaminuojamojo įgūdžiais ir gebėjimais, bet tiesiogiai nesusijusios su veiksmis, aprašytais 2 punkte, vadinamos bendrosiomis kritinėmis klaidomis (toliau – BKK). Vertinamos keturios BKK:

5.1. egzaminuotojo įsikišimas;

5.2. eismo įvykis (susidūrimas, užvažiavimas ant kliūties ir pan);

5.3. pavojinga situacija;

5.4. privalomų nurodymų nevykdymas.

6. NK – veiksmas, kuris parodo nepakankamą egzaminuojamojo įgūdžių lygį, bet vienas pats nekelia grėsmės jokiam eismo dalyviui ar netrukdo saugiai valdyti transporto priemonės, t. y. nesudaro potencialiai pavojingos situacijos. Vertinama egzaminuojamojo padarytų NK visuma.

7. SPK – tai šešios NK, atliekant tą patį vertinamą veiksmą. SPK gali būti pažymėta vertinant:

7.1. sankabos valdymą (užgesintas variklis ir važiavimas išjungta sankaba);

7.2. pavaros pasirinkimą;

7.3. vairo valdymą;

7.4. padėties pasirinkimą manevruojant;

7.5. padėties pasirinkimą važiuojamojoje dalyje;

7.6. situacijos stebėjimą (žvalgymasis per petį);

7.7. įspėjamųjų signalų naudojimą;

7.8. pusiausvyrą bei motociklo valdymą (vairuojant motociklą).

8. **Egzaminas laikomas pradėtu po to, kai egzaminuotojas supažindina egzaminuojamąjį su egzamino sąlygomis ir tvarka bei atsako į egzaminuojamojo klausimus.** Kiekvienas klaidingas ar netinkamas egzaminuojamojo veiksmas vertinamas kaip viena klaida. Egzaminuojamojo padarytos klaidos ir jų skaičius lemia egzamino rezultatą. Egzaminuojamojo padarytas klaidas, jo įgūdžių ir gebėjimų įvertinimą bei egzamino rezultatą egzaminuotojas rašo vairavimo egzamino protokole. Egzaminas vertinamas kaip išlaikytas arba neišlaikytas.

9. Egzaminas vertinamas kaip neišlaikytas, jei egzaminuojamasis padaro:

9.1. devynias ir daugiau NK;

9.2. šešias NK, kurios vertinamos kaip viena SPK.

10. Egzaminas nutraukiamas ir vertinamas kaip neišlaikytas, jei egzaminuojamasis:

10.1. atlikdamas specialiuosius važiavimo manevrus uždaroje aikštelėje, padaro devynias ir daugiau NK arba šešias NK, kurios vertinamos kaip viena SPK. Šiuo atveju egzaminuojamojo įgūdžiai ir gebėjimai vairuojant transporto priemonę kelyje netikrinami. Patikrinimo prieš važiavimą metu padarytos klaidos įskaičiuojamos į bendrą egzamino rezultatą;

10.2. padaro vieną KK (taip pat ir BKK). Egzaminuojamasis, jei to pageidauja, gražinamas atgal į VĮ „Regitra“ vairuotojų egzaminavimo centrą kaip įmanoma trumpiausiu maršrutu. Šiuo atveju transporto priemonę vairuoja egzaminuotojas;

10.3. atsisako atlikti bet kurią egzamino dalį, taip pat pradėti ar užbaigti specialųjį važiavimo manevrą;

10.4. egzaminuojamasis (ar kitas asmuo už jį) bando daryti įtaką egzaminuotojo sprendimui;

10.5. yra veikiamas alkoholio ar kitų psichiką veikiančių medžiagų;

10.6. egzamino metu gauna trečiųjų asmenų nurodymus.

11. Egzaminas vertinamas kaip išlaikytas, jei nėra pagrindo vertinti jį kaip neišlaikytą.

12. Egzaminas nevertinamas kaip išlaikytas arba neišlaikytas, jei nutraukiamas dėl nuo egzaminuojamojo nepriklausančių priežasčių:

12.1. ligos;

12.2. eismo įvykio ne dėl egzaminuojamojo kaltės;

12.3. pasikeitusių oro sąlygų (stipri liūtis, pūga ar pan);

12.4. transporto priemonės gedimo.

III. NEKRITINĖS IR SPECIFINĖS PASIKARTOJANČIOS KLAIDOS

13. Patikrinimas prieš važiavimą:

NK – nesugeba surasti egzaminuotojo nurodytų transporto priemonės valdymo įtaisų ar įrangos; pademonstruoti savo žinių ar sugebėjimų, kaip juos valdyti, sureguliuoti arba patikrinti jų būklės; pasirengti važiuoti saugiai.

14. Papildomi valdymo įtaisai. Šios NK vertinamos tik po dviejų egzaminuotojo įspėjimų: „Prašau patikrinti valdymo įtaisus ir įrangą“. Turi būti skirta pakankamai laiko egzaminuojamajam pasitaisyti po kiekvieno įspėjimo:

14.1. NK – naudojami bet kuriuo papildomu įtaisu netinkamai;

14.2. NK – netinkamai sureguliuotas / užsegtas saugos diržas;

14.3. NK – veda variklį, pasirinkęs netinkamą pavarą arba neišjungęs sankabos;

14.4. NK – bando antrą kartą užvesti variklį, kai jis jau veikia.

15. Sankabos valdymas:

15.1. NK – be reikalo ilgai važiuoja nevisiškai įjungęs sankabą (įskaitant manevrus mažu greičiu);

15.2. NK – laiko koją ant / virš sankabos paminos, kai sankaba nejungiamo ilgiau kaip penkiolika sekundžių;

15.3. NK – per greitai atleidžia sankabos paminą;

15.4. NK – netinkamai valdo sankabos paminą, perjungdamas pavaras;

15.5. NK (A1, A, B1, B ir BE kategorijos) – važiuodamas mažu greičiu netinkamu būdu valdo sankabos paminą;

15.6. NK – laiko nuspaudęs sankabos paminą artėdamas prie posūkio, važiuodamas juo arba laiko nuspaudęs sankabos paminą nuo trijų iki penkių (imtinai) sekundžių;

15.7. NK – be reikalo užgesina variklį;

15.8. SPK – šešis kartus užgesina variklį;

15.9. SPK – šešis kartus važiuoja išjungta sankaba.

16. Akceleratoriaus valdymas:

16.1. NK – netinkamai valdo akceleratoriaus paminą arba motociklo kuro padavimo reguliatorių (droselį);

16.2. NK – per daug nuspaudžia akceleratoriaus paminą arba motociklo kuro padavimo reguliatorių (droselį), kai sankaba išjungta ar nevisiškai įjungta.

17. Pavaros pasirinkimas:

17.1. NK – pasirenka pavarą, neatitinkančią: situacijos, transporto priemonės greičio, techninių duomenų ir važiavimo sąlygų;

17.2. NK – važiuoja įjungęs neutralią pavarą nuo trijų iki penkių (imtinai) sekundžių;

17.3. NK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – spaudžia automatinės pavarų dėžės selektoriaus mygtuką, kai iš žemesnių pavarų diapazono (1, 2, 3 pozicijos) persijungia į važiavimo pavarą („Drive“ pozicija);

17.4. NK – bando jungti / jungia pavarą neišjungęs sankabos.

17.5. NK (C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E ir DE kategorijos) – per daug triukšmingai jungia pavaras;

17.6. NK (C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E ir DE kategorijos) – neperjungia pavaros iš antro karto;

17.7. NK (A1 ir A kategorijos) – atlikdamas įsibėgėjimo ir tikslaus sustojimo nurodytoje vietoje manevrą netinkamai naudoja pavaras, kad papildomai stabdytų varikliu, tuo pailgindamas stabdymo kelią;

17.8. SPK – šešios pasikartojančios pavaros pasirinkimo NK.

18. **Vairo valdymas:**

18.1. NK – neišlaiko pasirinktos trajektorijos: nukrypsta nuo trajektorijos, trūkčiodamas sukinėja vairą; yra neatidus netinkamai vairuojamųjų ratų padėčiai, palikdamas stovėti transporto priemonę ar pradėdamas važiuoti;

18.2. NK – bent vienu ratu įvažiuoja į kelkraštį arba atsiremia į šaligatvio kraštą, bet neužvažiuoja ant jo;

18.3. NK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – suka vairą netinkamu būdu:

18.3.1. deda rankas ant vairo iš vidaus;

18.3.2. suka vairą tik viena ranka, išskyrus važiavimą atbuline eiga ir transporto priemonės valdymo įtaisų naudojimą;

18.3.3. suka vairą vienos rankos delnu;

18.3.4. per daug suka vairą, kai transporto priemonė nejuda;

18.3.5. laiko vairą sukryžiuoju rankas ar kitokiu būdu, kuris riboja judesius vairu.

18.4. SPK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – šešios pasikartojančios 18.1 arba 18.2 punktuose nurodytos vairo valdymo NK.

19. **Stabdymas:**

19.1. NK – netinkamai stabdydamas leidžia transporto priemonei pajudėti į priekį;

19.2. NK – neišlaiko transporto priemonės vietoje nei stovėjimo, nei darbinio stabdžio, kai ji stovi. Ši NK nevertinama, kai koja perkeliama nuo stabdžių ant akceleratoriaus paminos;

19.3. NK – valdo stabdžių paminą netinkamu būdu;

19.4. NK – neišlaiko vietoje transporto priemonės, sustabdęs įkalnėje, t. y. leidžia jai pariedėti atgal, bet greitai pasitaiso ir nesudaro potencialiai pavojingos situacijos;

19.5. NK – (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) blokuoja ratus (taip pat atlikdamas įsibėgėjimo ir tikslaus sustojimo nurodytoje vietoje manevrą), bet greitai pasitaiso;

19.6. NK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – stipriai spaudžia darbinio stabdžio paminą važiuodamas posūkiu;

19.7. NK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – važiuoja nevisiškai išjungęs stovėjimo stabdį arba naudoja jį be reikalo, bet tai netrukdo transporto priemonei judėti;

19.8. NK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – stabdo kaire koja;

19.9. NK (A1 ir A kategorijos) – nenaudoja užpakalinio rato stabdžio lėtindamas greitį ar sustodamas;

19.10. NK (A1 ir A kategorijos) – blokuoja užpakalinį ratą (taip pat atlikdamas įsibėgėjimo ir tikslaus sustojimo nurodytoje vietoje manevrą), bet greitai pasitaiso;

19.11. NK (A1 ir A kategorijos) – netinkamai naudoja stabdžius važiuodamas posūkiu, apvažiuodamas kampus (gaireles).

20. Padėties pasirinkimas važiuojamojoje dalyje:

20.1. NK – nesilaiko eismo juostos ribų, išskyrus atvejus, kai egzaminuojamasis privalo keisti padėtį važiuojamojoje dalyje dėl susidariusios eismo situacijos;

20.2. NK – važiuojamojoje dalyje užima tokią padėtį, kuri neatitinka eismo situacijos, t. y. nemato kelio priekyje ir nekoreguoja pasirinktos trajektorijos, taip pat nepersirikiuoja iš vienos eismo juostos į kitą;

20.3. NK – nepasitraukia dešiniau, kur tai įmanoma, važiuodamas keliu, kuriame yra po vieną kiekvienos krypties eismo juosta. Ši NK vertinama vieną kartą, važiuojant bet kuriuo kelio ruožu (gatve);

20.4. NK – be reikalo važiuoja kairiaja eismo juosta. Ši NK nevertinama, jei važiuojant dešiniąja juosta reikia dažnai persirikiuoti dėl joje stovinčių transporto priemonių arba jei reikia važiuoti tiesiai, o iš dešinėsios juostos sankryžoje galima sukti tik į dešinę, arba eismas kitoje juostoje intensyvus;

20.5. NK – sustabdo transporto priemonę netinkamoje vietoje (maršrutinio transporto sustojimo vietoje ar pan.);

20.6. SPK – šešios pasikartojančios padėties pasirinkimo važiuojamojoje dalyje NK.

21. Padėties pasirinkimas manevruojant:

21.1. NK (B1 ir B kategorija) – pasirinko netinkamą padėtį, pradėdamas transporto priemonės pastatymo į laikiną stovėjimo vietą atbuline eiga lygiagrečiai, įstrižai arba statmenai važiuojamosios dalies kraštui manevrą, t. y. arčiau kaip 50 cm arba toliau kaip 1 m atstumu iš šono nuo stovinčios transporto priemonės (gairėlių);

21.2. NK (B1 ir B kategorija) – pabaigus transporto priemonės pastatymo į laikino stovėjimo vietą lygiagrečiai važiuojamosios dalies kraštui manevrą:

21.2.1. transporto priemonė stovi nelygiagrečiai važiuojamosios dalies (šaligatvio) kraštui;

21.2.2. bent vienas transporto priemonės ratas yra **toliau kaip 40 cm atstumu** nuo važiuojamosios dalies (šaligatvio) krašto;

21.2.3. transporto priemonė yra **arčiau kaip 1 m arba toliau kaip 2 m** atstumu nuo priekyje stovinčios transporto priemonės (gairėlių).

21.3. NK (B1 ir B kategorija) – pabaigus transporto priemonės pastatymo į laikino stovėjimo vietą atbuline eiga įstrižai arba statmenai važiuojamosios dalies kraštui manevrą transporto priemonė stovi:

21.3.1. nelygiagrečiai greta stovinčiai transporto priemonei (gairėlėms) ar stovėjimo vietą žyminčioms linijoms;

21.3.2. **arčiau kaip 50 cm arba toliau kaip 1 m** atstumu nuo greta stovinčios transporto priemonės;

21.3.3. **toliau kaip 40 cm** atstumu nuo stovėjimo vietos pabaigą žyminčios linijos.

21.4. NK (B1 ir B kategorija) – atlikdamas transporto priemonės pastatymo atbuline eiga lygiagrečiai važiuojamosios dalies kraštui manevrą **nuvažiavo daugiau kaip 3 m** nuo priekyje stovinčios transporto priemonės (tarpas tarp egzaminuojamojo vairuojamos transporto priemonės priekio ir priekyje stovinčios transporto priemonės galo ar gairėlių);

21.5. NK (B1 ir B kategorijos) – **atlikdamas manevrą tris kartus jungė atbulinės eigos pavarą**;

21.6. NK (BE, C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E ir DE kategorijos) – sustojo daugiau kaip 1 m atstumu prieš rampos imitatorių arba eismo juostos pabaigą, atlikdamas 2 priedo 9.1 punkte aprašytą manevrą;

21.7. NK (B1 ir B kategorijos) – važiuodamas atbuline eiga su posūkiu į dešinę arba į kairę sustojo daugiau kaip 1 m atstumu nuo dešiniojo važiuojamosios dalies (šaligatvio) krašto;

21.8. SPK (BE, C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E ir DE kategorijos) – šešis ar daugiau kartų sustojo daugiau kaip 1 m atstumu prieš rampos imitatorių arba eismo juostos pabaigą, atlikdamas 2 priedo 9.1 punkte aprašytą manevrą.

22. Padėties pasirinkimas, sukant į dešinę:

22.1. NK – prieš posūkį transporto priemonė yra per toli nuo dešiniojo važiuojamosios dalies krašto;

22.2. NK – pradėjus sukti, transporto priemonė yra per toli nuo dešiniojo važiuojamosios dalies krašto, sukama per plačiai ir posūkis užbaigiamas per arti priešingos krypties eismo juostos;

22.3. NK (C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E ir DE kategorijos) – baigdamas posūkį į dešinę bet kuria transporto priemonės dalimi be reikalo įvažiuoja į priešingos krypties eismo juostą.

23. Padėties pasirinkimas, sukant į kairę:

23.1. NK – prieš posūkį (apsisukimą) transporto priemonė yra ne eismo juostoje, nelygiagreti ženklinimui, toliau nei būtina nuo priešingų kryptių eismo srautus skiriančios (pažymėtos ar nepažymėtos) linijos arba skiriamosios juostos;

23.2. NK – suka būdamas per toli nuo kairiojo važiuojamosios dalies krašto vienpusio eismo kelyje;

23.3. NK – **pasuka priekinius ratus į kairę laukdamas posūkio**, išskyrus situacijas, kai tai yra būtina;

23.4. NK – suka plačiai, važiuoja per daug į dešinę nuo važiuojamųjų dalių sankirtos centro, kur eismo sąlygos to nereikalauja;

23.5. NK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – įvažiuodamas į važiuojamųjų dalių sankirtą arba išvažiuodamas iš jos nežymiai išvažiuoja į priešingos krypties eismo juostą, bet nesudaro potencialiai pavojingos situacijos.

24. Situacijos stebėjimas ir žvalgymasis:

24.1. NK – nesižvalgo ir nestebi viso kelio priekyje, iš šono ir už transporto priemonės;

24.2. NK – pasukdamas galvą per atitinkamą petį netikrina per užpakalinio vaizdo veidrodžius nematomos kelio dalies kiekvieną kartą apvažiuodamas kliūtį, persirikiuodamas į kitą eismo juostą arba kelių išsiskyrimo ar jungimosi vietoje. Ši NK ne visada gali būti vertinama, jei egzaminuojamasis vairuoja C, CE, D ar DE kategorijos transporto priemonę;

24.3. NK – nepasižiūri atgal prieš pradėdamas važiuoti atbuline eiga. Ši NK taip pat vertinama, kai egzaminuojamasis vairuoja B1 arba B kategorijos transporto priemonę ir pradėdamas važiuoti atbuline eiga pasižiūri atgal tik per užpakalinio vaizdo veidrodžius;

24.4. NK – per ilgai atitraukia dėmesį nuo važiavimo krypties, bet nesudaro potencialiai pavojingos situacijos;

24.5. SPK – šešios situacijos ir daugiau, kai reikia patikrinti per užpakalinio vaizdo veidrodžius nematomą kelio dalį, **bet per petį nepasižiūrima.**

25. Veidrodžių naudojimas:

25.1. NK – nežiūri į užpakalinio vaizdo veidrodžius prieš sulėtindamas, sustabdydamas transporto priemonę, įvažiuodamas į posūkį, persirikiuodamas, išvažiuodamas iš kelio ar įvažiuodamas į kelią, artėdamas prie bet kokios kliūtis;

25.2. NK – per ilgai (pagal situaciją) žiūri į užpakalinio vaizdo veidrodį;

25.3. NK (BE, C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E ir DE kategorijos) – nesinaudoja išoriniais užpakalinio vaizdo veidrodžiais, kai žiūri atgal važiavimo atbuline eiga manevro metu, t. y. žiūri per langą, kad galėtų valdyti transporto priemonę. Atsitiktiniai žvilgsniai leistini.

26. Įspėjamųjų signalų naudojimas:

26.1. NK – tinkamai neparodo posūkio signalo, kad įspėtų apie savo ketinimus, kai tai būtina;

26.2. NK – **nerodo posūkio į dešinę signalo prieš išvažiuodamas iš žiedinės sankryžos;**

26.3. NK – rodo klaidingos krypties posūkio signalą. Ši NK vertinama, jei egzaminuojamasis suka į priešingą pusę, nei rodo signalą;

26.4. NK – neišjungia posūkio signalo **per penkias sekundes** po to, kai posūkis ar persirikiavimas buvo baigtas;

26.5. NK – išjungia posūkio signalą per anksti, t. y. anksčiau nei posūkis ar persirikiavimas pradėtas ar baigtas, ir daugiau jo nebeįjungia;

26.6. NK – rodo posūkio signalą be reikalo ir gali suklaidinti kitus eismo dalyvius;

26.7. SPK – šešios pasikartojančios įspėjamųjų signalų naudojimo NK.

27. Eismo pavojų įvertinimas:

NK – netinkamai ar nepakankamai greitai reaguoja į eismo pavojų.

28. Sprendimų priėmimas:

28.1. NK – tinkamai neįvertina greičio ir atstumo iki kitų transporto priemonių pradėdamas važiuoti, važiuodamas per sankryžą, persirikiuodamas iš vienos eismo juostos į kitą ar įvažiuodamas į kelią;

28.2. NK – sustoja tinkamai, bet esant saugiam tarpui transporto sraute nesiryžta važiuoti;

28.3. NK – be reikalo sustoja ir nevažiuoja toliau, kai nėra transporto priemonių ar pėsčiųjų, kuriems galėtų trukdyti, o kelias yra laisvas;

28.4. NK – **be reikalo duoda kelią kitam eismo dalyviui, t. y. netinkamai taiko važiavimo pirmumo taisyklės.**

29. Saugaus atstumo pasirinkimas:

29.1. NK – laikosi mažesnio kaip **per dvi sekundes**, bet **didesnio kaip per vieną sekundę** nuvažiuojamo atstumo iki priešais važiuojančios transporto priemonės;

29.2. NK – nepalankiomis eismo sąlygomis laikosi **mažesnio kaip per keturias sekundes**, bet **didesnio kaip per dvi sekundes** nuvažiuojamo atstumo iki priešais važiuojančios transporto priemonės. Egzaminuotojas privalo įvertinti papildomus (didesnius) atstumus, kurių turi laikytis C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E, DE ir T kategorijų transporto priemonių vairuotojai;

29.3. NK – važiuodamas 50 km/h ar didesniu greičiu **laikosi mažesnio kaip 1,2 m šoninio atstumo** iki stovinčių, priešpriešais ar ta pačia kryptimi važiuojančių transporto priemonių, pėsčiųjų, einančių važiuojamąją kelio dalimi, kliūčių važiuojamosios dalies pakraštyje. **Šoninis atstumas gali būti mažesnis nei 1,2 m, jei greitis yra mažesnis ir nesudaroma pavojinga situacija;**

29.4. NK – sustabdo transporto priemonę, palikdamas nepakankamą tarpą iki priešais sustojusios transporto priemonės. **Tarpas turi būti pakankamas, kad egzaminuojamasis prireikus galėtų apvažiuoti priešais sustojusią transporto priemonę, nevažiuodamas atbuline eiga;**

29.5. NK – važiuoja **arčiau kaip 30 cm** nuo dešiniojo važiuojamosios dalies krašto ar šaligatvio arba kairiojo važiuojamosios dalies krašto ar šaligatvio vienpusio eismo kelyje. Ši NK nevertinama, kai egzaminuojamasis važiuoja trumpą kelio atkarpą nedideliu greičiu.

30. Greičio pasirinkimas:

30.1. NK – įsibėgėja per greitai arba per lėtai, neatsižvelgdamas į eismo sąlygas;

30.2. NK – **važiuoja per greitai konkrečioje situacijoje, bet neviršija leistino greičio.** Ši NK vertinama, kai egzaminuojamasis važiuoja didesniu nei tinkama greičiu;

30.3. NK – važiuoja per lėtai konkrečioje situacijoje, t. y. **10–15 km/h mažesniu**, nei leistina, greičiu, kai eismo sąlygos to nereikalauja;

30.4. NK – nepasiekia reikiamo greičio, atlikdamas įsibėgėjimo ir tikslaus sustojimo nurodytoje vietoje manevrą.

31. **Eismo reguliavimo signalų, kelio ženklų ir kelių ženklinimo reikalavimų vykdymas:**

31.1. NK – sustabdo transporto priemonę taip, kad ji išsikiša už „Stop“ linijos (ženklo „Stop“ linija);

31.2. NK – ketindamas sankryžoje pasukti į kairę, neįvažiuoja į važiuojamųjų dalių sankirtą laukti saugaus tarpo transporto sraute, kai tai dera daryti;

31.3. NK – nepakankamai supranta eismo reguliavimo signalus, t. y. per ilgai delsia, nors gali važiuoti nekliudydamas kitiems eismo dalyviams;

31.4. NK – ketindamas sankryžoje pasukti į kairę, netinkamai įvažiuoja į važiuojamųjų dalių sankirtą paskui pirmąją transporto priemonę. Ši NK vertinama, kai egzaminuojamajam važiuoti leidžia šviesoforo (reguliuotojo) signalas.

32. **Nuoseklumas:**

32.1. NK – pasirenka netinkamą transporto priemonės valdymo sistemos seką;

32.2. NK (BE, C1E, CE, D1E ir DE kategorijos) – netinkamai atidaro sukabinimo įtaiso kablo / smaigo užrakto žiotis, besiruošdamas atkabinti / prikabinti priekabą;

32.3. NK (BE, C1E, CE, D1E ir DE kategorijos) – nesaugiai įtraukia priekabos atramas, bet nesudaro potencialiai pavojingos situacijos.

33. **Pusiausvyra ir motociklo valdymas (A1 ir A kategorijos):**

33.1. NK – neišlaiko pusiausvyros, važiuodamas koja atsiremia į žemę;

33.2. NK – neišlaiko lėtai einančio pėsčiojo greičio, atlikdamas specialiuosius važiavimo manevrus mažu greičiu;

33.3. SPK – daugiau kaip penkis kartus neišlaiko pusiausvyros ir nesuvaldo motociklo.

34. **Sėdėsena (A1 ir A kategorijos):**

34.1. NK – važiuoja kojų pirštais atsirėmęs į paminas;

34.2. NK – važiuoja keliais neliesdamas kuro bako;

- 34.3. NK – nepasvyra motociklu taip, kad saugiai važiuotų posūkyje;
- 34.4. NK – važiuoja laikydamas galvą netinkamoje padėtyje;
- 34.5. NK – važiuoja sėdėdamas (atsitraukia) per toli nuo kuro bako;
- 34.6. NK – važiuoja slidinėdamas iš vienos pusės į kitą per sėdynę (balną);
- 34.7. NK – važiuoja bet kurią ranką atitraukęs nuo vairo be tinkamos priežasties, bet neprarasdamas pusiausvyros ir valdymo.

IV. KRITINĖS KLAIDOS

35. Papildomi valdymo įtaisai:

- 35.1. KK – neužsisega saugos diržo, kai tai yra būtina;
- 35.2. KK – naudojami mobiliuoju telefonu laikydamas jį rankoje tuo metu, kai transporto priemonė juda arba stovi, bet variklis neišjungtas;
- 35.3. KK (A1 ir A kategorijos) – pradeda važiuoti su nuleista atramine šonine kojele.

36. Sankabos valdymas:

- 36.1. KK (A1 ir A kategorijos) – pakelia priekinį ratą, nes blogai valdo sankabą arba per greitai įsibėgėja;
- 36.2. KK – važiuoja nuspaudęs sankabos paminą **daugiau kaip penkias sekundes**;
- 36.3. KK – užgesina variklį ir **sudaro potencialiai pavojingą situaciją**.

37. Pavaros pasirinkimas:

- 37.1. KK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – jungia atbulinės eigos pavarą, kai važiuoja į priekį, arba važiavimo į priekį pavarą, kai važiuoja atbuline eiga, arba transporto priemonės su automatine pavarų dėže stovėjimo („Park“ pozicija) pavarą, kai transporto priemonė juda;
- 37.2. KK – važiuoja įjungęs neutralią pavarą **daugiau kaip penkias sekundes**.

38. Vairo valdymas (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A):

- 38.1. KK – nesuvaldo (neišlaiko) vairo;
- 38.2. KK – atitraukia abi rankas nuo vairo, kai transporto priemonė juda.

39. Stabdymas:

39.1. KK – be reikalo staigiai stabdo ir sudaro potencialiai pavojingą situaciją;

39.2. KK – neišlaiko transporto priemonės vietoje, sustabdęs ją įkalnėje, t. y. leidžia transporto priemonei pariedėti atgal, ir greitai nepasitaiso (sudaro potencialiai pavojingą situaciją);

39.3. KK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – stipriai spaudžia stabdžių paminą, taip blokuodamas transporto priemonės ratus bei priversdamas juos slysti, ir greitai nepasitaiso;

39.4. KK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – **be reikalo važiuoja laikydamas koją ant stabdžių paminos**. Ši KK vertinama tik po dviejų egzaminuotojo išspėjimų: „Prašau patikrinti valdymo įtaisus ir įrangą“. Turi būti skirta pakankamai laiko egzaminuojamajam pasitaisyti po kiekvieno išspėjimo;

39.5. KK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – įjungia stovėjimo stabdį važiuodamas ir nesuvaldo transporto priemonės;

39.6. KK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – **pradedą važiuoti, palikęs įjungtą stovėjimo stabdį** ir greitai nepasitaiso, t. y. transporto priemonės ratai stabdomi arba neįmanoma pajudėti iš vietos. Ši KK vertinama tik po dviejų egzaminuotojo išspėjimų: „Prašau patikrinti valdymo įtaisus ir įrangą“. Turi būti skirta pakankamai laiko egzaminuojamajam pasitaisyti po kiekvieno išspėjimo;

39.7. KK (A1 ir A kategorijos) – blokuoja priekinį ratą (taip pat ir atlikdamas įsibėgėjimo ir tikslaus sustojimo nurodytoje vietoje manevrą);

39.8. KK (A1 ir A kategorijos) – blokuoja užpakalinį ratą (taip pat ir atlikdamas įsibėgėjimo ir tikslaus sustojimo nurodytoje vietoje manevrą) ir greitai nepasitaiso;

39.9. KK (A1 ir A kategorijos) – nuolat spaudžia stabdžių paminą / svirtį (stabdžių signalas veikia gana ilgą laiką), kai transporto priemonė juda. Vertindamas šią KK, egzaminuotojas privalo būti tikras, kad klaida įvyko ne dėl stabdžių signalo jungiklio gedimo. Ši KK nevertinama, kai egzaminuojamasis atlieka specialiuosius važiavimo siaura juosta, aštuoniuke arba gyvatėle manevrus.

40. Padėties pasirinkimas važiuojamojoje dalyje:

40.1. KK – pasirenka netinkamą trajektoriją / persirikiuoja važiuojamųjų dalių sankirtoje ir sudaro potencialiai pavojingą situaciją;

40.2. KK – netinkamai lenkia arba apvažiuoja į kairę sukančią transporto priemonę;

40.3. KK – sustoja, kur sustoti draudžiama;

40.4. KK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – važiuoja taip, kad **trečdalis transporto priemonės ar daugiau be reikalo yra priešpriešinio eismo juostoje;**

40.5. KK (C1, C, C1E ir CE kategorijos) – važiuoja tiesiai per sankryžą toliau nuo važiuojamosios dalies krašto negu antrąja eismo juosta;

40.6. KK (A1 ir A kategorijos) – važiuoja per arti priešingų krypčių eismo srautus skiriančios linijos (paženklinta arba nepaženklinta važiuojamoji dalis), eismo juostos linijos ar dešiniojo / kairiojo važiuojamosios dalies krašto ar kelkraščio, sudarydamas potencialiai pavojingą situaciją. Ši KK taip pat vertinama, kai bet kuri motociklininko kūno dalis yra priešpriešinio eismo juostoje.

41. **Padėties pasirinkimas manevruojant:**

41.1. KK (B1 ir B kategorija) – pabaigus transporto priemonės pastatymo atbuline eiga į laikino stovėjimo vietą lygiagrečiai važiuojamosios dalies kraštui manevrą, bent vienas dešinysis transporto priemonės ratas yra **toliau kaip 80 cm** nuo važiuojamosios dalies (šaligatvio) krašto;

41.2. KK (B1 ir B kategorija) – pabaigus transporto priemonės pastatymo atbuline eiga į laikino stovėjimo vietą įstrižai arba statmenai važiuojamosios dalies kraštui manevrą, egzaminuojamojo vairuojama transporto priemonė stovi **toliau kaip 1,5 m atstumu** nuo greta stovinčios transporto priemonės (gairėlių);

41.3. KK (B1 ir B kategorija) – atlikdamas transporto priemonės pastatymo atbuline eiga į laikino stovėjimo vietą lygiagrečiai važiuojamosios dalies kraštui manevrą, nuvažiavo **daugiau kaip 5 m** nuo priekyje stovinčios transporto priemonės (tarpas tarp egzaminuojamojo vairuojamos transporto priemonės priekio ir priekyje stovinčios transporto priemonės galo ar gairėlių);

41.4. KK (B1 ir B kategorijos) – nesugebėjo atlikti manevro **tris kartus įjungęs atbulinės eigos pavarą;**

41.5. KK (BE, C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E ir DE kategorijos) – pabaigus specialųjį pastatymo prie rampos važiavimo manevrą transporto priemonė stovi daugiau kaip 2 m atstumu prieš rampos imitatorių.

42. **Padėties pasirinkimas, sukant į dešinę:**

42.1. KK – suka iš tam neskirtos eismo juostos. Jei egzaminuojamasis ketina sukti į dešinę iš lėtėjimo juostos ir nepersirikiuoja į ją iš anksto, tai vertinama kaip padėties pasirinkimo važiuojamojoje dalyje KK;

42.2. KK – užima netinkamą padėtį ir sudaro potencialiai pavojingą situaciją;

42.3. KK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – suka taip, kad trečdalis transporto priemonės arba daugiau be reikalo išsikiša į priešpriešinio eismo juostą.

43. **Padėties pasirinkimas, sukant į kairę:**

43.1. KK – suka (apsisuka) iš tam neskirtos eismo juostos. Jei egzaminuojamasis ketina sukti į kairę iš lėtėjimo juostos ir nepersirikiuoja į ją iš anksto, tai vertinama kaip padėties pasirinkimo važiuojamojoje dalyje KK;

43.2. KK – užima netinkamą padėtį ir sudaro potencialiai pavojingą situaciją;

43.3. KK (visos kategorijos, išskyrus A1 ir A) – suka taip, kad trečdalis transporto priemonės arba daugiau įvažiuojant į posūkį arba išvažiuojant iš jo be reikalo išsikiša į priešpriešinio eismo juostą;

43.4. KK (A1 ir A kategorijos) – sukdamas į kairę bet kokia motociklo ar kūno dalimi išsikiša į priešpriešinio eismo juostą ir sudaro potencialiai pavojingą situaciją.

44. **Situacijos stebėjimas ir žvalgymasis:**

44.1. KK – **nesižvalgo** ir nestebi eismo situacijos, **važiuodamas per geležinkelio pervažą ar nereguliuojamą sankryžą;**

44.2. KK – nukreipia žvilgsnį nuo važiavimo krypties ir sudaro pavojingą arba potencialiai pavojingą situaciją. Taip pat tikrindamas per užpakalinio vaizdo veidrodžius nematomą kelio dalį;

44.3. KK (B1 ir B kategorija) – **važiuodamas atbuline eiga neatsisuka pasižiūrėti atgal, kas vyksta šalia ir už transporto priemonės.**

45. **Įspėjamųjų signalų naudojimas:**

KK – netinkamai rodo posūkio signalą ir taip sudaro pavojingą situaciją.

46. **Sprendimų priėmimas:**

46.1. KK – įvažiuoja ir sustabdo transporto priemonę pėsčiųjų perėjoje, važiuojamųjų dalių sankirtoje, kurioje arba už kurios yra kliūtis, arba geležinkelio pervažoje;

46.2. KK – užsidegus geltonam arba raudonam šviesoforo signalui, neišvažiuoja iš važiuojamųjų dalių sankirtos, kai buvo įvažiavęs į ją ketindamas sukti į kairę. Ši KK vertinama, kai egzaminuojamasis nepasinaudoja saugiu tarpu transporto sraute išvažiuoti iš važiuojamųjų dalių sankirtos;

46.3. KK – neduoda kelio (nepraleidžia) transporto priemonėms ar kitiems eismo dalyviams. Ši KK nevertinama, jei egzaminuojamasis važiuoja, nes negali duoti kelio dėl kitų eismo dalyvių veiksmų.

47. **Saugaus atstumo pasirinkimas:**

47.1. KK – laikosi per vieną sekundę (dvi sekundes, jei kelio dangą šlapia, apledėjusi, grįsta akmenimis ar pan) ar mažiau nuvažiuojamo atstumo iki priešais važiuojančios transporto priemonės;

47.2. KK – važiuodamas 20 km/h ar didesniu greičiu laikosi mažesnio kaip 0,5 m šoninio atstumo iki stovinčių, priešpriešiais ar ta pačia kryptimi važiuojančių transporto priemonių, pėsčiųjų, einančių važiuojamąja dalimi, kliūčių važiuojamosios dalies pakraštyje.

48. **Greičio pasirinkimas:**

48.1. KK – važiuoja 10 proc. ar daugiau viršydamas leistiną greitį;

48.2. KK – važiuoja per lėtai konkrečioje situacijoje, t. y. daugiau kaip 15 km/h mažesniu, nei leistina, greičiu, kai eismo situacija to nereikalauja. Ši KK nevertinama, jei egzaminuojamasis saugiai greitėja su transporto srautu;

48.3. KK – didina greitį, kai yra lenkiamas, ir sudaro potencialiai pavojingą situaciją;

48.4. KK – važiuoja per greitai, bet neviršija leistino greičio, ir sudaro potencialiai pavojingą situaciją, taip pat ir važiuodamas atbuline eiga;

48.5. KK, nurodytos 48.1 ir 48.2 punktuose, neturi būti vertinamos, jei buvo trumpalaikės ir greitai ištaisytos.

49. **Eismo reguliavimo signalų, kelio ženklų ir kelių ženklinimo reikalavimų vykdymas:**

49.1. KK – nevykdo eismo reguliavimo signalo, kelio ženklo arba kelių ženklinimo reikalavimų. Ši KK taip pat vertinama, jei egzaminuojamojo vairuojama transporto priemonė išvažiuoja už linijos, žyminčios specialiajam važiavimo manevrui skirto ploto ribas;

49.2. KK – sustabdo transporto priemonę už „Stop“ linijos ar važiuojamųjų dalių sankirtos krašto tokiu atstumu, kad sudaro potencialiai pavojingą situaciją. Ši KK taip pat vertinama, jei egzaminuojamasis, atlikdamas įsibėgėjimo ir tikslaus sustojimo nurodytoje vietoje manevrą, pravažiuoja sustojimo vietą žyminčią liniją (gaireles);

49.3. KK – nesustabdo transporto priemonės prieš „Stop“ liniją ir kiek įmanoma arčiau jos. Sustojimas kiek įmanoma arčiau reiškia ne daugiau kaip per 1 m nuo „Stop“ linijos, tačiau kai kuriais atvejais tai gali būti neįmanoma, ir egzaminuotojas privalo vertinti situaciją pagal eismo sąlygas tuo momentu.

50. Nuoseklumas (BE, C1E, CE, D1E ir DE kategorijos):

50.1. KK – nesugeba atkabinti / prikabinti priekabos;

50.2. KK – praleidžia dalį veiksmų, taip sudarydamas potencialiai pavojingą situaciją:

50.2.1. nepanaudoja stovėjimo stabdžio;

50.2.2. neatlieka sukabinimo patikrinimo manevro;

50.2.3. nepakelia arba nenuleidžia atramų ar neužfiksuoja pakėlimo rankenos;

50.2.4. neįsitikina, kad sukabinimo įtaiso kablo / smaigo užrakto žiotys uždarytos;

50.2.5. nenaudoja ratų atsparų, kai to reikia;

50.2.6. neatjungia ir neuždaro arba nesujungia žarnų / kabelių;

50.2.7. (C1E, CE, D1E ir DE kategorijos) prieš pradėdamas važiuoti neįsitikina, ar oro slėgis sistemoje pasiekė tinkamą lygį.

51. Pusiausvyra ir motociklo valdymas (A1 ir A kategorijos):

51.1. KK – krenta nuo motociklo arba jį paguldo;

51.2. KK – neišlaiko pusiausvyros ir sudaro potencialiai pavojingą situaciją.

52. Sėdėseną (A1 ir A kategorijos):

52.1. KK – atitraukia abi rankas nuo vairo, kai motociklas važiuoja;

52.2. KK – padeda kojas ant paminų kitaip, nei skirta kojoms naudoti valdymo įtaisuose.

V. BENDROSIOS KRITINĖS KLAIDOS

53. BKK – egzaminuotojo įsikišimas žodžiu arba fiziškai, kad:

53.1. būtų išvengta eismo įvykio;

53.2. būtų išvengta pavojingos situacijos dėl neadekvataus transporto priemonės valdymo, galinčio sukelti grėsmę bet kokiam eismo dalyviui;

53.3. padėtų egzaminuojamajam bet kokioje egzamino dalyje dėl jo nesugebėjimo, t. y. atliktų už jį veiksmus, kai tai yra būtina saugiam eismui užtikrinti, arba dėl neadekvataus laiko, reikalingo egzaminui užbaigti.

54. BKK – eismo įvykis. Tai situacija, kai egzaminuojamojo vairuojama transporto priemonė susiduria (užvažiuoja) su kitu objektu. Ši BKK taip pat vertinama užvažiavus vienu arba daugiau ratų ant šaligatvio krašto.

55. BKK – pavojinga situacija. Egzaminuojamojo veiksmų sudaryta pavojinga situacija, dėl kurios kiti eismo dalyviai (taip pat ir pėstieji) priversti imtis veiksmų, kad išvengtų susidūrimo arba kitokio pavojaus.

56. BKK – privalomų nurodymų nevykdymas. Egzaminuojamasis nevykdo tikrinančių pareigūnų (reguliuotojų) nurodymų.

Motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo kriterijų bei metodų aprašo priedas Nr. 1

PATIKRINIMO PRIEŠ VAŽIAVIMĄ KLAUSIMAI

1. Jei atliekant patikrinimą reikia atidaryti variklio gaubtą, tai atlieka egzaminuotojas. Prieš atidarant gaubtą, variklis turi būti užgesintas.

A1, A KATEGORIJA

1. Parodykite, kur tikrinsite tepalo lygį variklyje.
2. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar tepalo lygis variklyje yra pakankamas.
3. Parodykite, kur yra stabdžių skysčio rezervuaras (talpa).
4. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar stabdžių skysčio lygis yra pakankamas, kad važiuotumėte saugiai.
5. Paaiškinkite, kaip tikrinsite varančiosios grandinės būklę.
6. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar oro slėgio padangose pakanka, kad važiuotumėte saugiai.
7. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar padangų protektoriaus rašto gylio pakanka, kad važiuotumėte saugiai.
8. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar bendra padangų būklė yra tinkama saugiai važiuoti.
9. Parodykite, kaip tikrinsite, ar veikia avarinė šviesos signalizacija.
10. Parodykite, kaip tikrinsite, ar veikia stabdžiai.

11. Parodykite, kaip tikrinsite, ar laisvai juda vairas.
12. Parodykite, kaip tikrinsite, ar veikia žibintai, ar atšvaitai yra švarūs.
13. Parodykite, kaip tikrinsite, ar veikia įspėjamasis garso signalas.
14. Parodykite, kaip tikrinsite, ar veikia posūkių signalai.

B1, B KATEGORIJA**(Atsakymai į klausimus)**

15. Parodykite, kur tikrinsite alyvos lygį variklyje.
16. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar alyvos lygis variklyje yra pakankamas.
17. Parodykite arba paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar veikia vairo stiprintuvas.
18. Parodykite, kur tikrinsite skysčio lygį variklio aušinimo sistemoje.
19. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar aušinimo skysčio lygis yra pakankamas.
20. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar veikia stovėjimo stabdys.
21. Parodykite, kur yra langų plovimo skysčio rezervuaras (talpa).
22. Paaiškinkite, kaip tikrinsite langų plovimo skysčio lygį.
23. Parodykite, kaip tikrinsite, ar veikia įspėjamasis garso signalas.
24. Parodykite, kur yra stabdžių skysčio rezervuaras (talpa).
25. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar stabdžių skysčio lygis yra pakankamas, kad saugiai važiuotumėte.
26. Parodykite, kaip tikrinsite, ar veikia posūkių signalai.
27. Paaiškinkite, kaip patikrinsite, ar veikia stabdžių šviesos signalai.
28. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar veikia darbinis stabdys.
29. Parodykite, kaip tikrinsite, ar veikia visi žibintai.
30. Paaiškinkite, kur ieškosite informacijos apie rekomenduojamą oro slėgį padangose.
31. Paaiškinkite, kaip tikrinsite oro slėgį padangose.

32. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar padangų protektoriaus rašto gylio pakanka, kad saugiai važiuotumėte.
33. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar bendra padangų būklė tinkama saugiai važiuoti.
34. Parodykite, kaip tikrinsite, ar veikia avarinė šviesos signalizacija.

C1, C, D1, D KATEGORIJA

35. Parodykite, kaip tikrinsite, ar visos durys, įskaitant krovinių skyriaus, yra patikimai ir saugiai uždarytos.
36. Parodykite, kaip tikrinsite, ar oro sistemoje nėra nuotėkio.
37. Paaiškinkite, į ką būtina atsižvelgti, pakraunant transporto priemonę.
38. Paaiškinkite, kaip tikrinsite atšvaitų būklę.
39. Paaiškinkite, kaip tikrinsite stiklų būklę.
40. Paaiškinkite, kaip tikrinsite purvasaugių būklę.
41. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar oro slėgio padangose pakanka, kad saugiai važiuotumėte.
42. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar padangų protektoriaus rašto gylio pakanka, kad saugiai važiuotumėte.
43. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar bendra padangų būklė yra tinkama saugiai važiuoti.
44. Paaiškinkite, kaip tikrinsite stiklo valytuvų būklę.
45. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar kėbulo būklė yra tinkama saugiai važiuoti.
46. Parodykite, kaip tikrinsite, ar oro slėgis stabdžių sistemoje yra tinkamas saugiai važiuoti.
47. Parodykite, kur tikrinsite tepalo lygį variklyje.
48. Paaiškinkite, kaip nustatysite, ar tepalo lygis variklyje yra pakankamas.
49. Parodykite, kaip tikrinsite, ar ratų tvirtinimo veržlės yra patikimai užsuktos.
50. Paaiškinkite, kaip tikrinsite pakabos būklę.
51. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar veikia stabdžių šviesos signalai.

52. Parodykite, kur tikrinsite skysčio lygį variklio aušinimo sistemoje.
53. Paaiškinkite, kaip nustatysite, kad aušinimo skysčio lygis yra pakankamas.
54. Parodykite, kaip tikrinsite, ar veikia visi žibintai.
55. Parodykite, kaip pakeisite mechaninio tachografo diską.
56. Paaiškinkite, kaip valdysite pakėlimo aikštelę (tik transporto priemonėms su pakėlimo aikštele).
57. Parodykite arba paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar veikia vairo stiprintuvas.
58. Parodykite, kaip patikrinsite, ar veikia posūkių signalai.
59. Parodykite, kur yra langų plovimo skysčio rezervuaras (talpa).
60. Paaiškinkite, kaip tikrinsite langų plovimo skysčio lygį.
61. Parodykite, kokių prietaisų rodmenis turite tikrinti prieš užveddami variklį.
62. Parodykite, kokių prietaisų rodmenis turite tikrinti užvedę variklį.

BE KATEGORIJA

63. Paaiškinkite, kaip saugiai pakrausite ir pritvirtinsite krovinį šioje transporto priemonėje.
64. Parodykite, kaip tikrinsite, ar transporto priemonės ir priekabos durys patikimai ir saugiai uždarytos.
65. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar padangų protektoriaus rašto gylio pakanka, kad saugiai važiuotumėte.
66. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar bendra padangų būklė yra tinkama saugiai važiuoti.
67. Parodykite, kaip tikrinsite, ar veikia įspėjamasis garso signalas.
68. Parodykite, kur tikrinsite skysčio lygį variklio aušinimo sistemoje.
69. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar aušinimo skysčio lygis yra pakankamas.
70. Parodykite, kaip patikrinsite, ar veikia stovėjimo stabdys.

C1E, CE, D1E, DE KATEGORIJA

71. Paaiškinkite, kaip tikrinsite, ar kėbulo būklė yra tinkama saugiai važiuoti.
72. Parodykite, kaip pakeisite tachografo diską.
73. Paaiškinkite, kaip valdysite pakėlimo aikštelę (tik transporto priemonėms su pakėlimo aikštele).
74. Parodykite, kaip tikrinsite, ar ratų tvirtinimo veržlės patikimai užsuktos.
75. Paaiškinkite, kaip tikrinsite stiklo valytuvų būklę.
76. Parodykite, kaip tikrinsite, ar visos durys, įskaitant krovinių skyrius, yra patikimai ir saugiai uždarytos.
77. Paaiškinkite, kaip tikrinsite atšvaitų būklę.
78. Paaiškinkite, kaip tikrinsite purvasaugių būklę.
79. Paaiškinkite, kaip tikrinsite pakabos būklę.
80. Parodykite, kokių prietaisų rodmenis turite tikrinti prieš užvedami variklį.
81. Parodykite, kokių prietaisų rodmenis turite tikrinti užvedę variklį.
82. Paaiškinkite, į ką būtina atsižvelgti pakraunant transporto priemonę.
83. Parodykite, kaip tikrinsite, ar oro sistemoje nėra nuotėkio.

Motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo kriterijų bei metodų aprašo priedas Nr. 2

SPECIALIEJI VAŽIAVIMO MANEVRAI

1. Specialieji važiavimo manevrai (toliau – manevrai) atliekami specialioje tam pritaikytoje aikštelėje (toliau – aikštelė) ir (arba) kelyje. Kelyje manevrai turi būti atliekami ten, kur leidžiama sustoti ir stovėti. Specialiųjų važiavimo manevrų atlikimo vietą ir seką parenka egzaminuotojas.
2. Egzaminuojant A1 arba A kategorijos transporto priemone turi būti patikrinta, ar egzaminuojamasis sugeba:
 - 2.1. valdyti motociklą su išjungtu varikliu: nukelti nuo / pastatyti ant stovėjimo kojelių, atremti su šonine atrama, stumti, apsukti atbulomis;

2.2. važiuoti siaura juosta lėtai einančio pėsčiojo greičiu. Šiam manevrui atlikti aikštelėje ženklavimo linijomis ir (arba) 1,5 m aukščio gairėlėmis žymima juosta, kurios ilgis – 20 m, plotis – 1,5 m;

2.3. važiuoti aštuoniuke, kurios atstumas tarp apskritimų centrų – 7 m;

2.4. važiuoti gyvatėle tarp keturių vienoje tiesėje išdėstytų gairėlių. Atstumas tarp gretimų gairėlių egzaminuojant A1 kategorijos transporto priemone – 6 m; A kategorijos – 8 m;

2.5. apvažiuoti kliūtį, važiuojant kelyje ne mažesniu kaip 50 km/h greičiu;

2.6. įsibėgėti 30–40 km/h greičiu ir tiksliai sustoti nurodytoje vietoje. Šiam manevrui atlikti turi būti parinktas laisvas, ne trumpesnis kaip 50 m, ilgio kelio ruožas arba tokio paties ilgio atkarpa aikštelėje;

2.7. važiuoti mažo spindulio posūkiu į kairę arba į dešinę. Šiam manevrui atlikti aikštelėje žymimos stačiu kampu susikertančios juostos, kurių plotis – 3,5 m, ilgis nuo sankirtos – ne mažesnis kaip 6 m, posūkio vidinis spindulys – 2 m;

2.8. stabdyti važiuojant kelyje ne mažesniu kaip 50 km/h greičiu (egzaminuotojui nurodžius).

3. Egzaminuojant B1 arba B kategorijos transporto priemone turi būti patikrinta, ar egzaminuojamasis sugeba:

3.1. įsibėgėti 30–40 km/h greičiu ir tiksliai sustoti nurodytoje vietoje. Šiam manevrui atlikti turi būti parinktas laisvas, ne trumpesnis kaip 50 m, ilgio kelio ruožas arba tokio paties ilgio atkarpa aikštelėje;

3.2. naudodamas atbulinę eigą ir ne daugiau kaip du kartus įjungęs atbulinės eigos pavarą apsisukti:

3.2.1. aikštelėje – 8 m pločio juostoje taip, kad transporto priemonė neišvažiuotų už juostos ribų. Juostos ribos žymimos ženklavimo linijomis ir (arba) 0,3–0,5 m aukščio gairėlėmis;

3.2.2. dvipusio eismo kelyje su šaligatviais, kurio važiuojamosios dalies plotis 6–8 m, apsisukti taip, kad transporto priemonės ratai neliestų šaligatvio kraštų. Apsisukant kelyje neturi būti naudojami įvažiavimai į šalia kelio esančią teritoriją;

3.3. važiuodamas atbuline eiga ir ne daugiau kaip du kartus įjungęs atbulinės eigos pavarą, pastatyti transporto priemonę į laikino stovėjimo vietą dešinėje kelio pusėje lygiagrečiai važiuojamosios dalies (šaligatvio) kraštui taip, kad egzaminuojamojo vairuojama transporto priemonė:

3.3.1. pradedant manevrą sustotų ne arčiau kaip 50 cm, bet ne toliau kaip 1 m atstumu iš šono nuo stovinčios transporto priemonės;

3.3.2. atliekant manevrą nuvažiuotų ne toliau kaip 3 m nuo priekyje stovinčios transporto priemonės (tarpas tarp egzaminuojamojo vairuojamos transporto priemonės priekio ir priekyje stovinčios transporto priemonės galo);

3.3.3. pabaigus manevrą stovėtų ne arčiau kaip 1 m, bet ne toliau kaip 2 m atstumu nuo priekyje stovinčios transporto priemonės (tarpas tarp egzaminuojamojo vairuojamos transporto priemonės priekio ir priekyje stovinčios transporto priemonės galo), lygiagrečiai šaligatvio kraštui ir jos dešinieji ratai būtų ne toliau kaip 40 cm atstumu nuo šaligatvio krašto;

3.4. važiuodamas atbuline eiga ir ne daugiau kaip du kartus įjungęs atbulinės eigos pavarą, pastatyti transporto priemonę į laikino stovėjimo vietą dešinėje kelio pusėje įstrižai arba statmenai važiuojamosios dalies (šaligatvio) kraštui taip, kad egzaminuojamojo vairuojama transporto priemonė:

3.4.1. pradedant manevrą sustotų ne arčiau kaip 50 cm, bet ne toliau kaip 1 m atstumu iš šono nuo stovinčios transporto priemonės;

3.4.2. pabaigus manevrą stovėtų ne arčiau kaip 50 cm, bet ne toliau kaip 1 m atstumu nuo greta stovinčios transporto priemonės, lygiagrečiai greta stovinčiai transporto priemonei arba lygiagrečiai ir tarp stovėjimo vietą žyminčių linijų, ne toliau kaip 40 cm atstumu nuo stovėjimo vietos pabaigą žyminčios linijos, jei stovėjimo vieta paženklinta;

3.5. išvažiuoti iš laikino stovėjimo vietos (lygiagrečiai šaligatvio kraštui – ne daugiau kaip du kartus įjungęs atbulinės eigos pavarą);

3.6. pastatyti transporto priemonę į laikino stovėjimo vietą įkalnėje arba nuokalnėje ir išvažiuoti iš jos. Šie manevrai gali būti atitinkamai sutapatinti su manevrais, aprašytais 3.3 ir 3.5 punktuose;

3.7. sustoti ir vėl pradėti važiuoti įkalnėje taip, kad transporto priemonė neriedėtų atgal;

3.8. važiuoti atbulomis su posūkiu į dešinę arba į kairę neišvažiuodamas iš eismo juostos ribų ir sustoti lygiagrečiai važiuojamosios dalies kraštui ne toliau kaip 1 m atstumu nuo jo. Šiam manevrui atlikti aikštelėje ženklinimo linijomis žymimos stačiu kampu susikertančios juostos, kurių plotis – 3,5 m, ilgis nuo sankirtos – ne mažesnis kaip 6 m, posūkio vidinis spindulys – 2 m.

4. Jei 3.3 ir 3.4 punktuose aprašyti manevrai atliekami aikštelėje, vietoj stovinčios transporto priemonės gali būti naudojamos jos gabaritais (4 x 2 m) imituojančios 1,5 m aukščio gairės.

5. Egzaminuojant BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D arba DE kategorijos transporto priemone turi būti patikrinta, ar egzaminuojamasis sugeba žiūrėdamas atgal tik per užpakalinio vaizdo veidrodžius ir nesustodamas įvažiuoti atbuline eiga į pakrovimo platformą / rampą imituojančius vartus ir sustoti ne toliau kaip 1 m atstumu nuo rampos galą imituojančių gairelių jų nepaliesdamas.

6. Prieš pradėdant 5 punkte aprašytą manevrą, transporto priemonė (junginys) turi būti pastatyta už 4 transporto priemonių (junginio) ilgio į priekį nuo pakrovimo platformą / rampą imituojančių vartų galo ir už 3 transporto priemonių (junginio) pločio į kairę nuo vartų bei lygiagrečiai jiems.

7. Pakrovimo platformą / rampą imituojančių vartų plotis lygus 1,5 transporto priemonės (junginio) pločio, o ilgis priklauso nuo transporto priemonių (junginio) ilgio ir gali būti 1 m ilgesnis nei transporto priemonė (junginys); lygus transporto priemonės (junginio) ilgiui; 1–2 m trumpesnis už transporto priemonės (junginio) ilgį. Vartų ilgį prieš pradėdant 5 punkte aprašytą manevrą parenka egzaminuotojas.

8. Egzaminuojant C1, C, D1, D arba T kategorijos transporto priemone turi būti patikrinta, ar egzaminuojamasis sugeba važiuoti ir tiksliai sustoti nurodytoje vietoje. Šiam manevrui atlikti turi būti parinktas laisvas, ne trumpesnis kaip 80 m ilgio kelio ruožas arba tokio paties ilgio atkarpa aikštelėje.

9. Egzaminuojant BE, C1E, CE, D1E arba DE kategorijos transporto priemone turi būti patikrinta, ar egzaminuojamasis sugeba:

9.1. žiūrėdamas atgal tik per užpakalinio vaizdo veidrodžius nuvažiuoti tiesiai atbulomis neišvažiuodamas iš eismo juostos, ne mažiau kaip 5 transporto priemonių (junginio) ilgio atstumą. Šiam manevrui atlikti aikštelėje ištisinėmis ženklinimo linijomis žymima 3,5 m pločio juosta;

9.2. atkabinti priekabą, pastatyti vilkiką greta priekabos (egzaminuotojo nurodytoje pusėje), po to važiuoti atgal ir vėl ją prikabinti.

Valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2010 m. spalio 7 d. Įsakymas Nr. V-116